

JSME VĚTŠÍ HŘÍŠNÍCI NEŽ OBYVATELÉ JERUZALÉMA?

Lk 13,1-5, J 9

kázání ze soboty 18. 4. 2015 – br. Michal Balcar

Úvod

Rabi Harold Kushner ve své knize Proč se zlé věci stávají dobrým lidem vypráví příběh o tragické smrti mladé dívky. Její rodiče během truchlení dospěli k závěru, že její smrt musí být Boží trest za to, že se minulý rok nepostili během svátku Jóm Kippúr. Kdybych měl najít nějakou analogii, tak třeba kdyby se adventista za celý rok ani jednou nezúčastnil Večeře Páně. Trestá Bůh člověka za jeho hříchy? Jsou zlé věci, které se nám stávají, projevem Božího hněvu?

Kauzální myšlení

Příběh, který jsem vyprávěl, je projevem tzv. kauzálního myšlení. Jeho základem je jednoduchá rovnice, která se objevuje pravděpodobně nejčastěji v knize Deuteronomium. Před člověkem jsou pouze dvě cesty. Cesta Hospodinova a cesta svévole. Pokud půjde po cestě Hospodinově, nejenže bude spasen, ale i v tomto pozemském životě se mu bude dobře dařit. Bude zdravý, bohatý a šťastný. Naopak cesta svévole je cesta neštěstí. Svévolník je ten, na koho dopadají nemoci a chudoba. Pokud se na tuto rovnici podíváme zpětně, lze tedy říci, že ti, kdo se mají dobře, jsou požehnaní a tudíž svatí. Naopak chudí a nemocní jsou takoví proto, že na ně dopadá spravedlivý Boží trest za hříchy, které spáchali. V Ježíšově době byl takový způsob myšlení v judaismu běžný. Ve svém kázání bych se rád držel dvou příběhů, ve kterých se k tématu vyjadřuje sám Ježíš.

Pravím vám, ne!

Právě tehdy k němu přišli někteří se zprávou o Galilejcích, jejichž krev smísil Pilát s krví jejich obětí. On jim na to řekl: „Myslíte, že tito Galilejci byli větší hříšníci než ti ostatní, že to museli vytrpět? Ne, pravím vám, ale nebudete-li činit pokání, všichni podobně zahynete. Nebo myslíte, že oněch osmnáct, na které padla věž v Siloe a zabila je, byli větší viníci než ostatní obyvatelé Jeruzaléma? Ne, pravím vám, ale nebudete-li činit pokání, všichni právě tak zahynete.“

Dialog mezi Ježíšem a učedníky zmiňuje dvě tragické události. Zprvém masakr během náboženského obřadu z rukou římských legionářů a za druhé stavební neštěstí, které se odehrálo v Jeruzalémě. Pro učedníky tvoří obě zajímavé konverzační téma. Proč asi tihle lidé museli zemřít? A co spáchali, že je potkal tak děsivý osud?

Ježíšova odpověď je v obou případech jasná a zřetelná. “Ne, pravím vám.” Jejich osud je tragický, ale není způsoben Božím trestem, ani tím, že zesnulí byli větší hříšníci a tudíž si zasloužili svůj nešťastný osud.

Po “ne” nicméně následuje ještě výzva. “Pokud nebudete činit pokání, právě tak zahynete.” Proč Ježíš propojuje tyto dvě věci? Ukazuje, na co by se člověk měl soustředit a do čeho by neměl strkat nos. Není naším úkolem spekulovat o tom, proč se druhým stalo něco špatného, když nemůžeme pomoci ani soucítit. Naším úkolem je naopak činit pokání. Nemáme řešit hříchy druhých, nýbrž hříchy svoje.

Nezhřešil on ani jeho rodiče

Cestou uviděl člověka, který byl od narození slepý. Jeho učedníci se ho zeptali: „Mistře, kdo se prohřešil, že se ten člověk narodil slepý? On sám, nebo jeho rodiče?“ Ježíš odpověděl: „Nezhřešil ani on ani jeho rodiče; je slepý, aby se na něm zjevily skutky Boží. Musíme konat skutky toho, který mě poslal, dokud je den. Přichází noc, kdy nikdo nebude moci pracovat. Pokud jsem na světě, jsem světlo světa.“ Když to řekl, plivl na zem, udělal ze sliny bláto, potřel slepému tím blátem oči a řekl mu: „Jdi, umyj se v rybníce Siloe.“ (To jméno znamená ‚Poslaný‘.) On tedy šel, umyl se, a když se vrátil, viděl.

Analogická situace se objevuje v Janově evangeliu. I zde učedníci mluví o někom, kdo je jim lhostejný a mluví v jeho přítomnosti, jako by tam nebyl. Jsou minimálně nezdvorní, spíše necitliví. Tentokrát mají kuriózní problém. Nepochybují o tom, že člověk před nimi je slepý, protože zhřešil. Je-li ovšem slepý od narození, jak mohl zhřešit? Je tedy jeho slepota trestem za jeho hříchy, nebo hříchy rodičů?

A Ježíš je znovu rezolutní. Nezhřešil ani on ani jeho rodiče. Ježíš si je jistý, protože ukazuje, že Boží kauzalita je právě opačná. Trpící, plačící, nemocní, smutní, chudí nejsou těmi, kteří jsou od Boha nejdál. Oni jsou těmi, kterým je Bůh nejbliž. Celý Ježíšův příběh je toho důkazem. Ten, který nikdy nezhřešil, prošel tím nejkrutějším osudem.

Jsme tedy větší hříšníci než ostatní obyvatelé Jeruzaléma?

Co když se těžké věci stávají nám? Co když se nám rozpadají vztahy? Co když se dozvíme beznadějnou diagnózu? Jednou věcí si jako Boží děti můžeme být jisti. Náš Bůh nás jimi netrestá. Právě naopak, pokud tyto věci dopouští, tak jenom proto, že v té chvíli je nám nejbliž.

Když jsem se dozvěděl, že Johanka bude mít Downův syndrom, bylo to pro mě velmi těžké období. A ta myšlenka mi bleskla hlavou... Není to Boží trest? Není to děťátko potrestané za nějakou mou vinu? Dneska po roce vím, že jsem se velmi mýlil. To děťátko je totiž Boží dar a ne trest. Z každého z nás v celé rodině dělá lepšího člověka. Učí nás hlouběji milovat a to je veliké požehnání.

Každý z nás má svůj kříž. Bible nás ale učí, je právě v něm je nám Hospodin nejbliž a rázně odmítá, že by se jednalo o Boží zavržení. Těžké věci v životě mohou být požehnáním, když dovolíme Hospodinu, aby je nesl s námi.